

Sygn. akt IV CSK 18/19

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z wniosku W. J. T.
przy uczestnictwie A. T., K. K. i T. K.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 lipca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania T. K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 24 sierpnia 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od uczestniczki T. K. na rzecz wnioskodawcy kwotę
360,- (trzysta sześćdziesiąt) złotych z tytułu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2018 r. Sąd Okręgowy w B. oddalił apelację uczestniczki postępowania T. K. od postanowienia Sądu Rejonowego w S. z dnia 2 listopada 2017 r., którym stwierdzone zostało nabycie spadku po W. T., zmarłym dnia 26 czerwca 2006 r. na podstawie testamentu ustnego z dnia 20 czerwca 2002 r. przez synów W. J. oraz A. po ½ części. Zaskarżając postanowienie Sądu pierwszej instancji uczestniczka T. K., będąca córką zmarłego, zakwestionowała skuteczność spadkobrania na podstawie testamentu ustnego, ze względu na brak spełnienia przesłanek określonych w art. 952 § 1 k.c. Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutów uczestniczki i kierując się zgromadzonym materiałem dowodowym, uzupełnionym w postępowaniu apelacyjnym, w tym opiniami powołanych biegłych uznał orzeczenie Sądu Rejonowego za prawidłowe i oddalił apelację.

W skardze kasacyjnej uczestniczka T. K. zarzuciła Sądowi Okręgowemu naruszenie zaskarżonym postanowieniem przepisów prawa materialnego, tj. art. 952 § 1 k.c. w zakresie dokonanie przez Sąd wykładni pojęcia „obawa rychłej śmierci” oraz przepisów postępowania, tj. art. 278 § 1 w związku z art. 286, art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c., a także art. 227 w związku z art. 233 § 1 i art. 670 w związku z art. 382 k.p.c. przez oddalenie wniosku uczestniczki oraz nieprzeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu geriatry, oraz brak przeprowadzenia z urzędu analizy dokumentacji medycznej spadkodawcy. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i jego zmianę przez stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym na podstawie ustawy.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawca wniósł o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, ewentualnie jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania ze względu na niespełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pełnomocnik uczestniczki powołał się na oczywistą jej zasadność. Tłumaczy to przez wskazanie na orzecznictwo Sądu Najwyższego, wymagające, na przykładzie postanowienia z dnia 29 czerwca 2018 r. w sprawie IV CSK 102/18, aby wykazane zostało we wniosku oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, z którym wiąże się wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Wbrew przekonaniu autora wniosku w niniejszej sprawie nie zostały zrealizowane powyższe wymagania. Z bogatego orzecznictwa i poglądów doktryny widać wyraźnie, jak ocenne jest uznanie stanu osoby sporządzającej testament w formie ustnej, a więc szczególnej i wymagającej spełnienia warunku prawnego, jakim jest obawa rychłej śmierci, że ta obawa wystąpiła u spadkodawcy. Nie jest to związane z jakimś terminem, w którym śmierć ma nastąpić od chwili sporządzenia testamentu ustnego, gdyż upływ czasu miałby zniweczyć stan obawy i pozbawić ją przymiotu śmierci „rychłej”. Nie ma też obowiązku sporządzenia testamentu zwykłego po upływie jakiegoś czasu, testament ustny pozostaje ważny, a istotne jest tylko dowiedzenie, że w chwili jego sporządzania były ku temu podstawy (zob. także postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 6 czerwca 2002 r. CKN 669/00, z dnia 11 marca 2009 r. I CSK 321/08, z dnia 29 czerwca 2012 I CSK 575/11 oraz a dnia 27 lutego 2013 r. IV CSK 380/12, nie publ.).

W rozpoznawanej sprawie powołani biegli wykazali wystąpienie okoliczności, które u osoby sporządzającej testament - mającej 97 lat i zmarłej w wieku lat 101 - są wystarczające do uznania na ich podstawie przez Sąd, że zachodziła obawa rychłej śmierci. Sąd drugiej instancji szczegółowo to zanalizował w uzasadnieniu, wskazując na rolę subiektywnego i obiektywnego spojrzenia na przesłankę wymaganą przez art. 952 § 1 k.c. Zaznaczyć należy, że testament został utrwalony prawidłowo, zeznania świadków oraz opinia biegłych potwierdziły stan zdrowotny spadkodawcy oraz jego zdolność do wyrażenia woli. Niezadowolenie uczestniczki z rozstrzygnięcia nie może wystarczyć do uznania wyrażonych wątpliwości za spełniające przesłankę oczywistego uzasadnienia skargi, także z tych względów, które są podane we wniosku jako potrzebne do spełnienia warunków prawnych przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Mając to na uwadze należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówić przyjęcia skargi do rozpoznania, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 520 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.